

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ТА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

УДК 336.142(477)

БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

З.С. Варналій, доктор економічних наук. І.О. Данюк.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

© Варналій З.С., 2017.

© Данюк І.О., 2017.

Стаття отримана редакцією 05.12.2017 р.

Вступ. Підтримання відповідного рівня економічної безпеки та національних інтересів держави виступає найважливішою функцією держави, виконання якої покликане підвищувати її позиції на світовій арені. Основою стабільного функціонування національної економіки в цілому й фінансової системи зокрема є бюджетна система. Бюджетна політика виступає дієвим механізмом державного впливу на розвиток економіки країни, що зумовлено необхідністю підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Аналіз останніх публікацій свідчить, що вагомий внесок у розвиток науки про бюджетну політику й організацію бюджетної системи держави зробили такі вчені: Є. Бушмін, М. Каленський, С. Колодій, Л. Лисяк, І. Луніна, С. Лушин, І. Лютий, В. Мортіков, В. Опарін, В. Федосов, Ю. Харазішвілі, І. Чугунов, А. Чухно, С. Юрій та інші. Серед зарубіжних науковців вагомий внесок у розвиток науки стосовно цієї проблеми зробили: Дж. Лучіані, В. Кейбл, С. Роніс, Д. Лосмен. Такі вітчизняні фахівці, як О. Барановський, Г. Дарнопих, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, В. Мунтіян, С. Онищенко, С. Пирожков, А. Сухоруков та інші висвітлили концептуальні підходи до рівня бюджетної безпеки у контексті фінансової безпеки. Сучасна економічна наука немає однозначності у трактуванні категорії «бюджетна безпека», класифікації загроз бюджетної безпеки, характеристики її специфіки і напрямів забезпечення, а отже велика кількість питань є відкритими та потребують дискусій.

Постановка завдання. Метою роботи є розгляд теоретичних положень і методологічних засад дослідження процесів забезпечення бюджетної безпеки держави й надання практичних рекомендацій з підвищення її рівня для посилення стійкості фінансової системи в Україні. Завдання роботи полягає в оцінюванні існуючих наукових підходів вітчизняних і зарубіжних учених до трактування бюджетної безпеки в системі фінансової безпеки країни, класифікації загроз бюджетній безпеці, визначенні концептуальних засад забезпечення бюджетної безпеки в умовах фінансової глобалізації.

Основний матеріал і результати. В умовах постійних кризових явищ та невизначеності розвитку світової економіки впродовж останніх років гостро постає питання реалізації бюджетної складової фінансової безпеки країни. Бюджетна безпека як економічне поняття своєю появою доповнила процес проникнення структурно-логічних ланок теорії державних фінансів та національної безпеки держави. Поняття «бюджетна безпека» ввібрало в себе відповідні риси політичного й економічного напрямів, воно має подвійний характер і розглядається як комплекс організаційних та правових відносин, з іншого боку – як індикатор розвитку бюджетної системи й ефективності бюджетного процесу. Єдиного підходу до визначення сутності поняття «бюджетна безпека» на сьогодні не існує (табл. 1).

Бюджетну безпеку держави, яка виступає складовою фінансової безпеки, розглядають як особливий стан платоспроможності держави, що збалансовує доходи і видатки бюджету держави і місцевих бюджетів, забезпечує використання фінансових ресурсів бюджетної системи більш

ефективно для виконання функцій державної та місцевої влади (державне управління, міжнародна діяльність; фінансування таких галузей, як наука, освіта, культура й охорона здоров'я; підтримання національної безпеки та оборони, регулювання інвестиційної політики) для збереження фінансової стійкості бюджетної системи до загроз, які впливають на неї.

Таблиця 1

Економічна сутність поняття «бюджетна безпека»

Автор	Визначення
Колісник О.[8]	Виражає здатність держави за допомогою бюджету виконувати властиві їй функції й завдання, а також задовольняти потреби платників податків та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням індивідуальних, корпоративних і суспільних інтересів
Барановський О.І.[1]	Стан забезпечення платоспроможності (рівень бюджетного потенціалу) держави щодо виконання нею своїх функцій з урахуванням балансу доходів і видатків державного та місцевих бюджетів і доцільності, законності й ефективності використання бюджетних коштів на всіх рівнях
Ставнича М.М.[14]	Здатність органів державної влади та місцевого самоврядування забезпечувати фінансування через бюджети всіх рівнів закріпленого за ними повного комплексу повноважень для виконання гарантованих Конституцією держави прав громадян у довгостроковій перспективі в умовах дестабілізаційного впливу різноманітних чинників (загроз)
Варналій З.С.[4]	Спроможність бюджетної системи забезпечити фінансову самостійність держави та ефективне використання нею бюджетних коштів у процесі виконання функцій соціального захисту, державного управління та міжнародної діяльності, фінансування науки, освіти, культури та охорони здоров'я, забезпечення національної безпеки й оборони, реалізації інвестиційної та екологічної політики
Оспіщев В.І.[12]	Здатність бюджетної системи забезпечити платоспроможність держави під час збалансування доходів і видатків та ефективне використання бюджетних коштів у процесі виконання функцій державного регулювання економічного розвитку, реалізації соціальної політики, а також утримання органів державного управління, забезпечення національної безпеки й оборони
Громова А.С.[5]	Здатність держави в мирний час і в разі надзвичайних ситуацій адекватно реагувати на внутрішній та зовнішній негативний фінансовий вплив
Богомолова Н.І.[2]	Здатність бюджетної системи країни до забезпечення фінансової самостійності за рахунок раціонального використання бюджетних коштів

Джерело: складено на основі робіт [1, 2, 4, 5, 8, 12, 14]

Співвідношення бюджетних ресурсів, параметри їх створення та розподіл і сумарна необхідність одержувачів таких ресурсів характеризує зміст бюджетної безпеки. За формою бюджетну безпеку можна виразити у системі оцінок, що показують її рівень. Грошові кошти, які виступають фінансовими ресурсами бюджетної системи, показники їх розподілу між ланками бюджетної системи як кількісні, так і якісні, суспільно-політичні, правові й фінансові аспекти бюджетного процесу, що виступають як індикатори та критерії оцінки і забезпечення бюджетної безпеки, є об'єктом бюджетної безпеки держави. Державна діяльність, яка гарантує відповідний рівень бюджетної безпеки, через вплив на її об'єкт виступає як предмет бюджетної безпеки. Органи державної влади (законодавча і виконавча) та органи місцевого самоврядування виконують роль суб'єктів бюджетної безпеки.

Чинники, котрі формують бюджетну безпеку держави, необхідно розмежувати на 2 групи:

- 1) організаційно-правові;

2) фінансово-економічні.

До першої групи належить чинна правова база, професіоналізм та ефективність розроблення бюджету, рівень прозорості формування бюджету; вибір певної бюджетної класифікації, досконалість системи бухгалтерського обліку щодо виконання бюджету і кошторисів витрат бюджетних установ; бюджетно-податкове регулювання; характер касового виконання бюджету; рівень стабілізації фінансово-економічних інтересів різних верств населення.

Друга група включає в себе фінансово-економічні чинники, серед яких обсяг бюджету та його збалансованість; масштаби фінансування з бюджету; бюджетні резерви; кількість податкових пільг, що мають вплив при формуванні доходів бюджету; перенесення термінів платежів до державного й місцевих бюджетів.

Основними проблемами бюджетної безпеки можна назвати:

- необхідність удосконалити систему міжбюджетних відносин;
- чітке функціональне розмежування державного та місцевих бюджетів;
- удосконалення системи надання обґрунтування пріоритетів витрат бюджету та їх норм, недопущення нецільового використання бюджетних коштів тощо.

Абсолютно виправданим є твердження про те, що одне із центральних питань, яке нині визначає стан бюджетної безпеки держави, «полягає у паритетності розподілу грошових ресурсів у межах бюджетної системи України і, як результат, ефективності організації міжбюджетних відносин» [8, с. 64].

Джерела загроз бюджетній безпеці – це умови і фактори, які призводять до деформації бюджетної системи. Завдяки систематизації наукових підходів до визначення сутності загроз у бюджетній сфері необхідністю є проведення дослідження щодо зменшення складності та узагальнення єдиного підходу до розпізнавання, обліку й виміру бюджетних загроз, а також удосконалення багатофакторної класифікації загроз у лексичному, економічному та юридичному підходах.

Класифікація і систематизація загроз бюджетної безпеки є необхідною умовою для їх аналізу. Класифікація загроз – це розмежування їх на групи залежно від відповідного чинника та виділення внутрішніх і зовнішніх, реальних і потенційних загроз.

Зокрема, під реальними розуміють короткострокові загрози, що існують тепер, а під потенційними – ті, які можуть проявитися в найближчому майбутньому. Внутрішні загрози розглядають як наслідок деструктивних суперечностей, що виникають усередині фінансової системи країни, а зовнішні – як наслідок деструктивних суперечностей, котрі виникли за межами фінансової системи країни й призводять до зміни та руйнування самої економічної системи [11, с. 110].

Щоб визначити вид загроз і чинники, які впливають на зміну граничного значення результативного показника, класифікаційні ознаки загроз, що впливають на економічну безпеку, необхідно розмежувати через те, що сутність загрози безпеці характеризується численними ознаками й чинниками. Ураховавши сучасний стан організації бюджетних відносин та узагальнивши запропоновані різними авторами групи негативних впливів, надано класифікацію загроз бюджетній безпеці України (рис. 1).

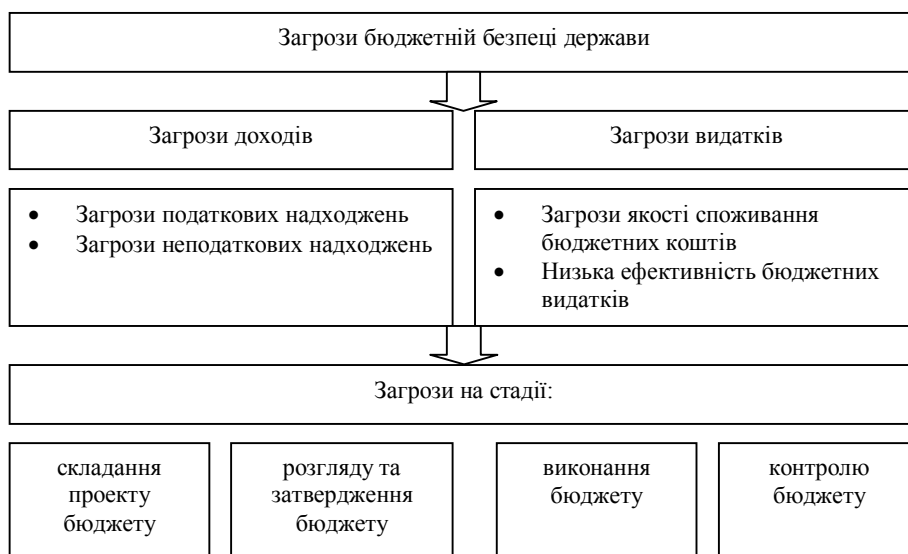

Рис. 1. Класифікація загроз бюджетній безпеці України

Джерело: побудовано на основі роботи [11, с. 110]

Серед загроз бюджетній безпеці як наявних, так і потенційно можливих виділяють такі:

- недосконале нормативно-правове забезпечення бюджетного процесу та недосконалість розрахунків при плануванні бюджету;
- занепад виробництва в пріоритетних галузях народного господарства;
- зниження рентабельності й підвищення збитковості суб'єктів господарювання;
- джерела покриття бюджетного дефіциту наповнюються недостатньо або несвоєчасно;
- тіньові операції з валютою та валютними цінностями;
- зобов'язання за іноземними кредитами, які одержано під гарантії КМУ, юридичними особами-резидентами, не виконуються;
- несвоєчасно приймається Державний бюджет України й затверджуються звіти щодо його виконання;
- неефективно діюча податкова система (наявність численних необґрунтованих податкових пільг, низький рівень збирання податків, порушення принципу розмірності: підвищення ставок після граничного рівня для сумлінних платників податків призводить до скорочення податкових доходів);
- заниження суб'єктами господарювання бази оподаткування; приховування окремих надходжень від об'єкта оподаткування;
- двозначне розуміння нормативних актів, які виконують функції регулювання оподаткування;
- конкретні бюджетні видатки фінансуються без відповідних бюджетних призначень;
- прихованість видатків бюджетів різних рівнів, що призводить до недосконалості під час перерозподілу коштів бюджету, недотримання першочерговості фінансування видатків і нагромадження бюджетної заборгованості;
- недосконалість у механізмі при наданні та погашенні бюджетних позичок;
- використання коштів бюджету на незаконній і неефективній основі;
- недосконалість контролюючої системи за витратами та надходженням бюджетних коштів тощо.

Однією з головних загроз бюджетній безпеці можна назвати незбалансованість державного бюджету, що спричиняє зростання дефіциту. Державний бюджет України виконувався протягом 2008 – 2017 років з дефіцитом, що показує незбалансованість усієї бюджетної системи країни (табл. 2, рис. 2).

Таблиця 2

Державний бюджет України з 2008 по 2017 роки (млн грн)

Роки	Доходи		Видатки		Кредитування		Сальдо	
		% ВВП		% ВВП		% ВВП	(дефіцит бюджету)	% ВВП
2008	231686,3	24.44%	241454,5	25.47%	2732,5	0.29%	-12500,7	-1.32%
2009	209700,3	22.96%	242437,2	26.54%	2780,3	0.30%	-35517,2	-3.89%
2010	240615,2	22.23%	303588,7	28.04%	1292,0	0.12%	-64265,5	-5.94%
2011	314616,9	23.90%	333459,5	25.33%	4715,0	0.36%	-23557,6	-1.79%
2012	346054,0	24.56%	395681,5	28.08%	3817,7	0.27%	-53445,2	-3.79%
2013	339180,3	23.31%	403403,2	27.73%	484,7	0.03%	-64707,6	-4.45%
2014	357084,2	22.79%	430217,8	27.46%	4919,3	0.31%	-78052,8	-4.98%
2015	534694,8	27.01%	576911,4	29.14%	2950,9	0.15%	-45167,5	-2.28%
2016	616274,8	25.86%	684743,4	28.73%	1661,6	0.07%	-70130,2	-2.94%
2017	793265,0		839243,7		1870,9		-47849,6	

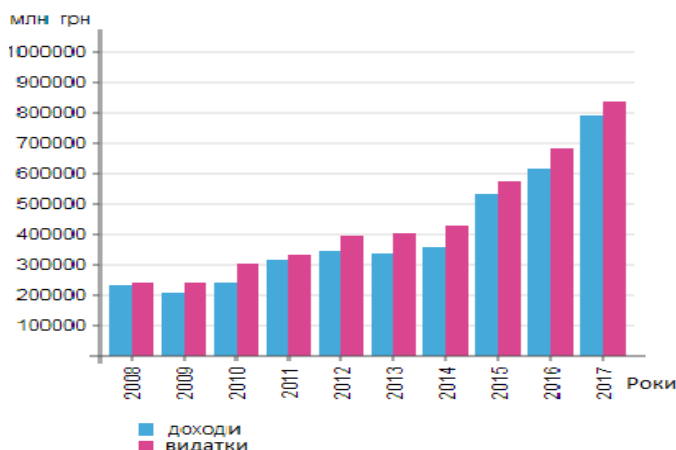

Рис. 2. Динаміка доходів та видатків державного бюджету у період з 2008 по 2017 р.

Серед причин виникнення бюджетної розбалансованості в Україні варто виокремити: неефективний механізм оподаткування суб'єктів господарювання, посилення фіскальної функції податкової системи; непорядковану систему соціальних та економічних пільг; низьку якість бюджетного планування; нераціональну структуру бюджетних витрат; значний обсяг тіньової економічної діяльності; недосконалість і часту зміну фінансового законодавства тощо [15].

Найбільш дефіцитними періодами в Україні є 2010, 2014, 2016 рр., вони вважаються кризовими для економіки. Середньорічний бюджетний дефіцит у 2010 році становив 6% від ВВП, у 2014 році був на рівні 4,9% ВВП, а у 2016 році становив 2,9% ВВП. Найвищий рівень дефіциту бюджету був на рівні 6% від ВВП у 2010 році.

Під час аналізу динаміки дефіциту Державного бюджету України чітко простежується комплекс макрофінансових ефектів, які дестабілюють економічну ситуацію в країні, а отже, визначають необхідність реалізації ефективної політики керування бюджетним дефіцитом. Бюджетний дефіцит потребує постійного пошуку шляхів його подолання, тобто збалансування доходів і витрат бюджету.

Основним завданням державної фінансової політики в контексті зміцнення бюджетної безпеки є створення такого середовища економіки, соціуму, політики та інституційного забезпечення, котрі б стимулювали збалансування бюджетного і податкового процесу, який у свою чергу має супроводжуватися реалізацією відповідних пріоритетів, серед котрих найактуальнішими можна назвати:

- формування бюджетних резервів та структуризацію бюджетних видатків;
- удосконалення міжбюджетних відносин і розвиток бюджетної децентралізації;
- розроблення конкретних механізмів, що запобігають загрозам бюджетній безпеці держави;
- забезпечення бюджетної дієздатності держави;
- мінімізацію бюджетного дефіциту й ефективне управління державним боргом;
- упровадження бюджетної системи ефективності та контролю;
- детінізацію економіки й легалізацію капіталів із залученням до інвестування в межах України.

Висновки. Бюджетна безпека держави є складною категорією, що в умовах значної інтегрованості сучасних країн до світової економіки вимагає посиленого контролю й постійного синтезу нових заходів забезпечення. Існування системи бюджетної безпеки передбачає відокремлення та систематизацію певних загроз національній безпеці держави, створення стратегії щодо їх подолання за допомогою реалізації й упровадження ефективних механізмів протистояння зовнішнім та внутрішнім негативним чинникам у наявних фінансово-економічній і політичній системах.

Виявлення й систематизація основних причин виникнення загроз бюджетній безпеці України дозволили вдосконалити структуризацію та багатокритеріальну класифікацію загроз бюджетній безпеці держави з доповненням відповідних критеріїв: за сферою впливу на бюджетний процес, за напрямом реалізації бюджетних інтересів, дисбалансові загрози, обумовлені спільними чинниками й передумовами виникнення.

Забезпечення бюджетної безпеки в сучасних умовах фінансової глобалізації визначається головними цільовими стратегічними пріоритетами при формуванні напрямів забезпечення бюджетної безпеки України, якими є: забезпечення національної безпеки держави та реалізації національних економічних інтересів; забезпечення платоспроможності, фінансової стійкості й збалансованості бюджетної системи України; зменшення боргової залежності держави; ефективне виконання дохідної і видаткової частин зведеного та державного бюджетів і публічних зобов'язань; стимулювання розвитку бюджетоутворюючих галузей та стратегічно важливих підприємств. Це дало змогу розв'язати методологічні й прикладні завдання забезпечення бюджетної безпеки держави задля фінансової стабільності України з урахуванням впливу фінансової глобалізації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барановський О.І. Фінансова безпека / О. Барановський. – К. :Фенікс,1999. – 338 с.
2. Богомолова Н.І. Ефективність бюджетної політики в системі фінансової безпеки держави // [Електронний ресурс]. – Режим доступ: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=759>
3. Буркальцева Д.Д. Інституціональне забезпечення економічної безпеки України: [монографія] / Д.Д. Буркальцева. – К.: Знання України, 2012. – 347 с.
4. Варналій З.С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: монографія / З.С. Варналій, Д.Д. Буркальцева, С.О. Саєнко. – К. : Знання України, 2011. – 299 с.
5. Громова Т.М. Макроекономіка: навч. посіб. / Т.М. Громова, Н.П. Мацелюх. - К. : ДІА, 2012. – 261 с.

6. Дарнопих Г.Ю. Елементи системи національної економічної безпеки / Г.Ю. Дарнопих // Економічна безпека: проблеми і стратегія забезпечення в Україні: зб. наук. праць. – Харків : ХІБМ, 1998. – С. 9 – 17.
7. Єрмошенко М.М. Засади формування бюджетної політики держави: [наукова монографія] / [М.М. Єрмошенко, С.А. Єрохін, І.О. Плужников та ін.]; за наук. ред. д.е.н., проф. М.М. Єрмошенка. – К. : НАУ, 2003. – 284 с.
8. Колісник О. Асиметрія територіального розвитку і міжбюджетні відносини: вплив на стан бюджетної безпеки України / О. Колісник // Світ фінансів. – 2008. – № 3 (16). – С. 64 – 72.
9. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cct.com.ua>.
10. Онищенко С.В. Бюджетна безпека України: сутність, загрози та шляхи забезпечення: [монографія] / С.В. Онищенко. – К. : Знання України, 2017. – 403 с. К.: Знання України, 2011. – 299 с.
11. Онищенко С.В. Класифікація загроз бюджетній безпеці держави в умовах фінансової глобалізації / С.В. Онищенко // Економіка і регіон. – 2014. – № 2. – С. 108 – 113.
12. Оспішев В.І. Фінанси: навч. посіб. / В.І. Оспішев (ред.), Л.І. Лачкова, О.П. Близнюк. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 366 с.
13. Предборський В.А. Детінізація економіки у контексті трансформаційних процесів. Питання теорії та методології: [монографія] / В.А. Предборський. – К. : Кондор, 2005. – 614 с.
14. Ставнича М.М. Використання бюджетних інструментів у світовій практиці регулювання регіонального розвитку // Економіка та держава. – 2009. – № 2. – С. 36 – 38.
15. Шнипко О.С. Суперечності розвитку як основне джерело загрози безпеці рівноваги економічних систем / О.В. Ареф'єва, О.С. Шнипко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 3 (57). – С. 57 – 64.
16. Юрій С.І. Концептуальні засади сутності бюджету / С.І. Юрій // Фінанси України. – 2001. – № 10. – С. 3 – 10.

REFERENCES:

1. Baranovsky O.I. (1999) Financial security / O. Baranovsky. – K.: Phoenix. – 338 p.
2. Bogomolova N.I. Effectiveness of fiscal policy in the system of financial security of the state // [Electronic resource]. - Access mode: <http://www.economy.nayka.com.ua/?Op=1&z=759>
3. Burkaltseva D.D. (2012) Institutional provision of economic security of Ukraine: [monograph] / D.D Burkaltsev - K.: Knowledge of Ukraine. – 347 pp.
4. Varnalij Z.S. (2011) Ukraine's Economic Security: Problems and Priorities for Strengthening: Monograph / Z.S. Varnal, D.D. Burkaltseva, S.O. Saenko – K. : Knowledge of Ukraine. – 299 p.
5. Gromova T. M. (2012) Macroeconomics: teaching. manual / T. M. Gromova, N.P. Machelieux – K. – 261 p.
6. Darnopich G.Yu. (1998) Elements of the National Economic Security System / G.Yu. Dernopich // Economic Security: Problems and Strategy of Provision in Ukraine: Sb. sciences works. – Kharkiv: KhIBM. – pp. 9 – 17.
7. Yermoshenko M.M. (2003) Principles of formation of the state budget policy: [scientific monograph] / [M.M. Yermoshenko, S.A. Erokhin, I.O. Pluzhnikov et al.]; for sciences Ed. doctor of sciences, prof. MM Yermoshenko – K. : NAU. – 284 p.
8. Kolisnik O. (2008) Asymmetry of Territorial Development and Between Budget Relations: Influence on the State Budget Security of Ukraine / O. Kolisnik // World Finance. – №. 3 (16). – P. 64 – 72.
9. Methodical recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine dated October 29, 2013 № 1277 [Electronic resource]. – Access mode: <http://cct.com.ua>.
10. Onishchenko S.V. (2017) Budget Security of Ukraine: the essence, threats and ways of securing [monograph] / S.V. Onishchenko. – K. : Knowledge of Ukraine. – 403 p. K. : Knowledge of Ukraine, 2011. - 299 p.
11. Onishchenko S.V. (2014) Classification of threats to budgetary security of the state in the conditions of financial globalization / S.V. Onishchenko // Economy and region. – №. 2. – P. 108 – 113.
12. Osibashchev V.I. (2008) Finance: Teach. manual / V. I. Osschchev (ed.), L. I. Lachkova, O. P. Bliznyuk, - 2nd form., Processing. and add - K.: Knowledge. – 366 s.
13. Poborsky V.A. (2005) Deconstructing the economy in the context of transformation processes. The questions of theory and methodology: [monograph] / V.A. Poborsky – K.: Condor. – 614 s.

14. Stavycha M.M. (2009) Using budget tools in the world practice of regulation of regional development // Economy and the state. – №. 2 – P. 36 – 38.

15. Shnipko O.S. (2006) Controversy of development as the main source of the threat to security of the equilibrium of economic systems / O.V. Arefyeva, O.S. Shnipko // Actual problems of the economy. – №. 3 (57). – P. 57 – 64.

16. Yuriy S.I. (2001) Conceptual basis of the essence of the budget / S.I. Yuriy / Finance of Ukraine. – №. 10. – P. 3 – 10.

UDC 336.142(477)

Zakharii Varnalii, doctor in Economics, Full Professor, **Irina Daniuk**, second year Master's student, Taras Shevchenko National University of Kyiv. **Budget security as a composition of financial security of Ukraine.** The article studies budgetary security as a component of Ukraine's financial security, the role of the budget component in the system of ensuring national interests. The scientific approaches to the definition of the essence of budgetary security are considered. The main threats to the state budget security are characterized and the main indicators of budgetary security are analyzed. The existing problems in achieving budget security of the state are investigated and strategic priorities of the state budget security policy of Ukraine are proposed.

The article used general scientific and special methods of research, namely: theoretical generalization, scientific abstraction, structural-functional, analysis and synthesis, methods of logical generalization, system approach.

Information base of scientific research comprise the legislation of Ukraine, normative and methodical documents on financial security, analytical materials of the National Institute for Strategic Studies, scientific publications and research results of Ukrainian and foreign students in the field of financial security, materials of periodicals and scientific and practical conferences, information resources of the Internet.

Key words: fiscal security, factors of fiscal security, threats of budgetary security, mechanism of support.

УДК 336.142(477)

Варналій Захарій Степанович, доктор економічних наук, професор, **Данюк Ірина Олексіївна**, магістр 2-го курсу. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. **Бюджетна безпека як складова фінансової безпеки України.** Досліджено бюджетну безпеку як складову фінансової безпеки України, роль бюджетної складової в системі забезпечення національних інтересів. Розглянуто наукові підходи до визначення сутності бюджетної безпеки. Схарактеризовано основні загрози бюджетної безпеки держави та проаналізовано основні індикатори бюджетної безпеки. Розкрито існуючі проблеми у досягненні бюджетної безпеки держави та запропоновано стратегічні пріоритети державної політики підвищення бюджетної безпеки України.

Ключові слова: бюджетна безпека, чинники бюджетної безпеки, загрози бюджетній безпеці, механізм забезпечення.

УДК 336.14(477)

Варналій Захарій Степанович, доктор економічних наук, професор. **Данюк Ірина Алексеевна**, магістр 2-го курсу, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. **Бюджетная безопасность как составляющая финансовой безопасности Украины.** Исследованы бюджетная безопасность как составная финансовой безопасности Украины, роль бюджетной составляющей в системе обеспечения национальных интересов. Рассмотрены научные подходы к определению сущности бюджетной безопасности. Охарактеризованы основные угрозы бюджетной безопасности государства и проанализированы основные индикаторы бюджетной безопасности. Раскрыты существующие проблемы в достижении бюджетной безопасности государства, и предложены стратегические приоритеты государственной политики повышения бюджетной безопасности Украины.

Ключевые слова: бюджетная безопасность, факторы бюджетной безопасности, угрозы бюджетной безопасности, механизм обеспечения.